

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ С. Х. С.

Виходе раз у текућем. — Цена на један рок 100 дина. На 1. року 50 дина. Постављено ч. 2 дина.
Власници: Руске Народне Просветн. Друштво.
Одговорни редактор Ђорђе Навојић.

Нови Сад
петнаестога 1. јануар 1925.

Рукописи и други писма треба посыпци на адресу „Руски Новини“ Нови Сад, Војводска улица бр. 2. Претплату на Руске-Народне Просветн. Друштво Руски Крстур (Бачка).

Вељке народне добро

Добро або народни капитал вољиме обично мајсторски капитал, коги може у пешчарима оцениц и гугориме, же тог або тог народ таки и тельо богати, бо ма тельо и тельо вредносци у својем капиталу.

Вељке народи мају лем мертвих капитала, бо мају и пр. вељко жеми а не анало и не су јо обробиц, вихасновац. То најдреме лем приземних, певросвищених народох. Просвите народи а вреднима рукама обробије крају бразду жеми замагају, да ће је робота цо вељки хасен принеше.

У тим замагају за капиталом не заостава ани наш народ за другима просвите народами. Џе лем чуц, же може даје заробиц, већеј назмагаје — там виради и пади вредних рукох нашега народу бачиме тога охобности и кредни ту тому и широруни живот наших людзах по вељки наш народни капитал у котрим нас не преможе так легко још хтори парод.

Але крем того материјалнога капитала и такога живота, кади народ ма ище и други капитал, други живот — а то је живот просветији, духовни.

Без просветног капитала не може буц ани напредоване материјалнога капитала. То видиме и з того, же людзе, док ше у просветије темноти находају ве знали ани же обрабије добре и лепто, аж кад полубили просвету — науку почали и материјално напредовац, богације же. З помоцу науки видумали людзе инжењерији спрви — машини, з котрима свою материјалну роботу легчайше сконччују...

А то цадком натураљне, бо човек не може жиц лем јак безумна животинка даяка, да лем неистрано роби и цага својо ярмо. Човек разумне створене Божје, вон ма душу, јна думац, сце и жада духовно жиц, — а то воламе просвети. Не дармо же гугори, же разумни човек же учи док живе, а је ше већеј научи с тим и просвитењи. Материјално напредни народи напредовали и богацели же прето, бо у просвети напредовали.

Прето кад вредни роботник вистати дому приде з роботи — ледво чека свою књижочку и милу новину, да ју чита и з њу одпочине, а ведно же и просвите и јаки духовно же разумне створене.

Каждого народу просвета почина,

у њем самим, бо просвигта викому и њеме буц цуда.

Едно од најважнейших средствох науки — просвети в јазик и писмо. Прето основатељ просвети кадеј иду гу народу својому, да чују од њего не лем звод бешеши але и јо љуби бешеши људи собу. На тим темеју стварају већ писаши својему народу.

Нет такого народу, котри би не мал свой духовни капитал-просвету јаку-таку голем у живим својим слову, преношује то з устах до устах у својим приповедању або у писмі. Таки просветни умотворени мали уж давни ногане Греки, котри и љашка у писовиј предок води. Мали то и мако и други народи, а маме и ми Словјане а то не тач јаки!

Тот духовни капитал, наука цо је кади народ з устах до устах дава сдеј другому че то у приповедању чи у писміњах а јесе з рода на род зала је тајк народне добро, народни капитал.

У тих народних исписаних приповедањах и писміњах, котри вељко раз историју и живот народни преуказују, видио думање, жадање, боль або радосћ и веће живот народа.

Прето при вељких пародах од пас народни просветитељи позберији тога народне добро, словини-загадки и писміњи с тим зајачали будовац темељеје својей народнай просвети. Так то зробили и пр. браца нашо Серби и Хорвати.

А јо думаџе, браца Русини, чи ми не маме у нашим руским народеје тако богатство - капитал просвети? Маме, леси за њего други народи не знају, а ми го у њима ве тријаме, та вам можебије и чудио, же о тим так пишем. Же нашо народни руски приповеди, загадки и писміња нам најмилши то легко доказају, а да су наше не красни и хасновити не були би нам мили.

Най же лем кади здогадаме нашеје дасцињских рохах, кад нам мако, баба... так мило приповедали а јеши мило јашивали...

А јашка, кад сме уж старци, чи нам то исте не мили?! Поведе ми, чи ест па наших схадзкох милиши приповеди, прислови, јарти и писміњи — јак нашо руски?... Ми љашка ажаме же то так, бо нам то шерију нашему приросло, бо то нашо, — але ипак вредносци — целу тога народнога капитала духовнога не за вељке береме.

Кад же у јашмуших часах, або ињиших згодах зидземе на даяку розривку, — аж теди бачиме, ми

старши же то јашка народни руски бешеши и писмі већ менеје як то давно було. И теди је юносујме же уж већ нашај књијаси „Соловеј“...

Браца Русини! Наш пливак и народолюбец М. Врабел уж умар, Јого спомен остане другоја медаји мами, але Јого — наш соловеј, наша писмі не вимарла. То љашко иди већ маме у нас самих, лем треба знова позберац тога народне добра. Јесеја нам то анје не трудно зробиц, бо маме наш Р. Календар, нашу милу Р. Новину. Но то је згода баш тераз, јашмуши час, кад же схадзаме чи па свадбох, „забивачкох“, именајија ибо иниших згодах у читатељах и т. д. Як нам мило теди чуц нашу народну приповеди, присловију або јенину јарти (франује).

Най же то не сакује труд, а јеше менеј да је гањби то зробиц: най кади цо ана зос напојо гаја народнога рускога живота чи приповедку, загадку, присловију або красну писміју руску най то напиши так як зна и най пошли до редакције нашога Календара, або Просветнога Друштва. Ми то видаме у окремеј књијоси, и увидиме јеши ми и у тим богати и зачуваме нашо просветне добра: нашо приповеди и писміји руски нашим потомком.

Б.

РЕЛИГИЈНИ ВОПРОС У АМЕРИКИ И У ФРАНЦУСКЕЈ

Дописник францускога „Кореспондента“ написао 10. новембра интересантни чланак јаку чију збору Французаом их противирска пропаганда у Америки. О тим истим пише и друга француска нована: „Информације“.

У Америци — пише задња новина — католици, протестанти и так звани шапиритуалисти ширији ше сопствену у тим, же вира је поднора моралу, и так љашкому цо добре, прето ју свијетова власај почитује и храни. Найвијши државни уредници веће присуствују при поштењу црквија або школах. Кажди уредник, кад ступа до служби, на евангелијо пришаја, а парламент зос молитву почиња своју роботу.

После таких уверељија — писцу обидва новина — француска противирска политика виволала обице незадовољство у Америци. А особено медак католици?! Тогу француску противирску пропаганду так

